

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

Iphondo leMpuma Kapa: Isebe leMfundo
Provinsie van die Oos Kaap: Departement van Onderwys
Porafensie Ya Kapa Botjhabela: Lefapha la Thuto

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

SEPTEMBER 2025

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V2

PUNTE: 70

TYD: 2½ uur

Hierdie vraestel bestaan uit 41 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees AL die instruksies aandagtig deur voordat jy die vrae beantwoord.

1. MOENIE probeer om die hele vraestel te lees nie. Raadpleeg die INHOUDSOPGAWE op die volgende bladsy en merk die vraagnommers van die vrae oor die tekste wat jy hierdie jaar bestudeer het. Lees hierdie vrae aandagtig deur en kies die vrae wat jy wil beantwoord.
2. Die vraestel bestaan uit VIER afdelings:

AFDELING A: Roman (35)
AFDELING B: Drama (35)
AFDELING C: Kortverhale (35)
AFDELING D: Gedigte (35)
3. Beantwoord die vrae in TWEE afdelings, soos volg:

AFDELING A: ROMAN
Beantwoord die vraag oor die roman wat jy bestudeer het.

AFDELING B: DRAMA
Beantwoord die vraag oor die drama wat jy bestudeer het.

AFDELING C: KORTVERHALE
Beantwoord die vrae oor AL TWEE kortverhale wat jy bestudeer het.

AFDELING D: GEDIGTE
Beantwoord die vrae oor AL TWEE gedigte wat jy bestudeer het.
4. Gebruik die kontrolelys op bladsy 4 om jou te help.
5. Volg die instruksies aan die begin van elke afdeling noukeurig.
6. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
7. Begin ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.
8. Bestee ongeveer 75 minute aan elke afdeling.
9. Skryf netjies en leesbaar.

INHOUDSOPGAWE

Kies TWEE afdelings.

AFDELING A: ROMAN		
Beantwoord slegs EEN vraag.		
VRAAGNOMMER	PUNTE	BLADSY NR.
VRAAG 1: <i>Kringe in 'n Bos</i>	35	5
VRAAG 2: <i>Die Ongelooflike Avonture van Hanna Hoekom</i>	35	10
VRAAG 3: <i>Meeulanders</i>	35	14
VRAAG 4: <i>Lien se Lankstaanskoene</i>	35	18
AFDELING B: DRAMA		
Beantwoord slegs EEN vraag.		
VRAAG 5: <i>Poppie – Die Drama</i>	35	22
VRAAG 6: <i>Paljas</i>	35	26
VRAAG 7: <i>Fiela se kind – Die Drama</i>	35	30
AFDELING C: KORTVERHALE		
Beantwoord die vrae oor AL TWEE kortverhale.		
VRAAG 8.1: Two-step in die Moederstad	17	34
EN		
VRAAG 8.2: 'n Hulpelose Samaritaan	18	36
AFDELING D: GEDIGTE		
Beantwoord die vrae oor AL TWEE gedigte.		
VRAAG 9.1: "Krisis"	18	38
EN		
VRAAG 9.2: "Wetenskapmannetjies"	17	40

KONTROLELYS

Gebruik die kontrolelys om te verseker dat jy die vereiste getal vrae beantwoord.

AFDELING		VRAAGNOMMERS	VRAE BEANTWOORD	DUI AAN (√)
A:	Roman	1–4	1	
B:	Drama	5–7	1	
C:	Kortverhale	8	1 (2 kortverhale)	
D:	Gedigte	9	1 (2 gedigte)	
LET WEL: Maak seker dat jy vrae oor slegs TWEE afdelings beantwoord het.				

AFDELING A: ROMAN

Beantwoord slegs EEN vraag oor die roman wat jy bestudeer het.

VRAAG 1: KRINGE IN 'n BOS – Dalene Matthee

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS A

"I just look, sir," het hy sy eerste woorde in Engels gepraat. "How long have you been standing here?" Hy dink seker ek het een van sy boeke gesteel, het Saul besluit en gesê: "Not long." "Where do you come from?" "I work for mister MacDonald." "You look more like a woodcutter to me!" "Yes, sir." "Well, don't just stand there! Get out!. You not allowed in here." ***	5
"For to read." Dit het nie reg geklink nie. En hy het voor sy siel geweet hy het nie geld nie, maar iets in die man het die koppigheid al meer in hom losgemaak. ***	10
"Dit lyk my jy begin mak word op die dorp! Jy vergeet jou plek! As ek weer hoor dat jy moles gemaak het, jaag ek jou terug Bos toe sodat jy weer 'n slag kan gaan wurg in 'n patat! Verstaan jy my?" "Ja, mister MacDonald." Hy had nie 'n keuse nie, hy moes buig. Agter MacDonald was Sondae met Kate daarin en nog verder agtertoe die Bos waarheen hy nie kon teruggaan nie. ***	15
Die eerste Kersfees nadat hy by MacDonald begin werk het, was hy wel terug Bos toe. ***	
Op die tafel, onder 'n doek, het 'n skottel gestaan. Toe Sanna die doek wou oplig, het sy pa haar hand gekeer. ***	20
"Loop sê nou weer vir Harison ons het geskiet!" Jozef slaan langs hom op die tafel met sy vuus. "Loop sê hom solat Pa weer in die hof gaan staan...."	

- 1.1 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) **uit die roman** neer te skryf. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.4) neer.

Die man het Saul uit die (1.1.1) ... weggejaag omdat hy 'n bosmens was. Die dorpsmense het die bosmense as (1.1.2) ... beskryf en wou nie met hulle meng nie; daarom het Saul in die (1.1.3) ... geslaap terwyl hy vir Mister MacDonald gewerk het. Mister MacDonald het Kate gestraf deur haar (1.1.4) ... (plek) toe te stuur omdat sy Sondae by Saul gaan kuier het.

(4)

- 1.2 Kies die korrekte woord tussen hakies om die sin te voltooi.
“Well, don’t just stand there! Get out!. You not allowed in here.” (Reël 9)
Volgens die woorde en gedrag van die man in reël 9 kan ons sê dat hy (rassisties/bevooroordeeld) is. (1)
- 1.3 Saul kon Engels praat, al was dit verkeerd.
1.3.1 Wie het vir Saul leer Engels lees en praat terwyl hy vir Mister MacDonald gewerk het? (1)
1.3.2 Waarom, dink jy, was dit goed vir Saul dat die persoon in VRAAG 1.3.1 vir Saul leer Engels lees en praat het? (1)
- 1.4 “En hy het voor sy siel geweet hy het nie geld nie, ...” (Reëls 10–11)
Waarom het Mister MacDonald nie vir Saul vir sy werk as houtkneg betaal soos hy beloop het nie? (1)
- 1.5 Saul kom in konflik met ander as gevolg van sy karaktertrekke.
1.5.1 Haal EEN woord uit die eerste 11 reëls aan wat Saul se karakter beskryf. (1)
1.5.2 Hoe het hierdie karaktereienskap veroorsaak dat Saul nie weer na die bos kon teruggaan nie? Verwys na TWEE insidente in die roman. (2)
- 1.6 “Hy had nie ’n keuse nie, hy moes buig.” (Reël 16)
Wat word met hierdie woorde geïmpliseer? (1)
- 1.7 In die roman het MacDonald alles gedoen wat hy kon om vir Saul en Kate uit mekaar te hou.
Was MacDonald, volgens jou, ’n omgee-pa, of nie? Motiveer jou antwoord. (1)
- 1.8 Saul het op die eerste Kersdag nadat hy deur Joram weggejaag is, besef dat sy familie ook Terblans se voorbeeld gevolg het.
1.8.1 Motiveer waarom hierdie stelling WAAR is. (1)
1.8.2 Hoe was Joram volgens die hof gestraf omdat hy Terblans se voorbeeld gevolg het? (1)
1.8.3 Waarom kan jy sê dat Joram geen keuse gehad het as om Terblans se voorbeeld te volg nie? Verwys in jou antwoord na die houtkopers. (1)

- 1.9 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (1.9) neer.

Saul se besoek aan sy familie die eerste Kersdag nadat hy die Bos verlaat het, het nie goed geëindig nie, want sy broer het hom daarvan beskuldig dat hy hulle ... het.

- A beskinder
B verrai
C verlaat
D belieg (1)

- 1.10 Sê in jou eie woorde wat Saul en Harrison in gemeen gehad het. (1)

EN

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS B

En hy staan waar die tyding hom kom tref en hy sien MacDonald uit die hoek van sy oog uit die skuur kom. Hy loop met die skuldboek in sy hand ...

Hy doen dit sonder haas. Saul. Hy buk af en tel die kluit op en gooi MacDonald agter tussen die blaaië dat die kluit in duisend stofkrummels teen sy rug verspat, en hy skram nie eens weg toe MacDonald omsteier nie. "Wie de hel het my gegooi?" skree MacDonald en kyk reguit na hom. Hy het MacDonald nie geantwoord nie, net omgedraai en skuur toe geloop. Hy het sy paar stukkie goed in sy baadjie gebondel en sy skoene aangetrek.

5

MacDonald was aan die rooi word. "Jy sal hier bly totdat mister Patterson se pan uitgekom het en julle skuld afbetaal is!"

10

"Ek skuld niks meer nie en die pan het Patterson vir my gegee."

"Jy sal die pan in my hande besorg of ek laat jou vang!"

"Die pan is myne. Patterson het dit vir my gegee," het hy volgehou.

"Waar is die pan?"

"Waar ek dit weggesteek het."

15

"Ek is nou moeg vir jou! Loop sit jou bondel neer en loop doen jou werk!"

"Ek werk nie meer hier nie."

"Jy sal hier werk totdat die laaste pennie van julle skuld betaal is!"

"Dan sal dit vir die res van my lewe wees, mister MacDonald. Maar die res van my lewe behoort nie aan jǒu nie, dit behoort aan my."

20

- 1.11 Lees reël 1.

Kies die korrekte antwoord uit dié tussen hakies.

Saul het 'n slegte tyding gekry dat (Jozef se seun / Arend) dood is. (1)

- 1.12 Noem TWEE dinge wat die boscense op skuld by MacDonald geneem het as "goodfors". (2)

- 1.13 Kies die korrekte antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (1.13) neer.

Die funksie van die alleenplasing van Saul se naam in reël 3 simboliseer ...

- A Saul se skuldgevoelens teenoor die boscense.
- B Saul se keuse om homself van MacDonald te bevry.
- C die skewe sirkel waarin Saul en die boscense vasgevang is.
- D Saul se liefde vir die Bos. (1)

- 1.14 Wat impliseer hierdie woorde? “MacDonald was aan die rooi word” (Reël 9) (1)

- 1.15 Wie was mister Patterson? (1)

- 1.16 Dink jy dat mister MacDonald 'n regte besluit geneem het om vir Saul saam met Patterson bos toe te stuur. Ja of Nee. Gee 'n rede vir jou antwoord. (1)

- 1.17 Sê waarom die volgende stelling ONWAAR is.

Saul het mister Patterson se pan gesteel. (1)

- 1.18 Sê in jou eie woorde waarom dit belangrik vir Saul was om aan Patterson se pan vas te hou. (1)

- 1.19 Verskillende karakters het 'n rol gespeel om van Saul 'n alleenloper en buitestaander te maak.

Kies die korrekte karakter uit Kolom B wat by die beskrywing in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (1.19.1 tot 1.19.4) neer.

KOLOM A		KOLOM B
1.19.1	Hierdie karakter het Saul gevra om nie te sê dat hy Joram Barnard se seun is nie.	A Kate
1.19.2	Hierdie karakter het Saul 'n stuk brood geweier.	B Patterson
1.19.3	Saul moes sy liefde teenoor hierdie karakter ontken omdat hierdie karakter verbode was.	C MacDonald
1.19.4	Hierdie karakter het Saul opstandig gemaak teenoor houtkopers.	D Jozef
		E Joram

(4 x 1) (4)

1.20 Skryf die volgende gebeure onder mekaar neer in die korrekte VOLGORDE soos dit in die roman gebeur:

- Saul oorreed Jozef om sy hout aan hom te verkoop in ruil vir geld.
- Saul het MacDonald se diens verlaat om te gaan goud delf.
- Saul het na Knysna toe teruggekeer om sy meubelmakery te gaan begin.
- Saul weier om mister Barkley se stampmeul te neem om goud uit die bos te haal.

(4)
[35]

**VRAAG 2: DIE ONGELOOFLIKE AVONTURE VAN HANNA HOEKOM –
Marita van der Vyver**

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS C

Liewer leser, ek wil vir my 'n lewe opmaak. Die lewe van 'n amper vyftienjarige meisie met 'n eksotiese naam soos Fabienne. Sy's ek, maar sy's ook nie ek nie. My *alter ego*, soos juffrou Liebenberg dit noem.

Die ander ding wat my onderskei, natuurlik, is my ingewikkelde gesinslewe. En dit steek ek meestal ook maar weg. Die kinders wat wel daarvan weet, soos Sharon, dink dit moet fantasies wees om so 'n buitengewone gesin te hê.

Nee. Ek wil oor stralende geluk skryf. Miskien omdat my eie lewe so 'n tekort aan stralende geluk het.

Vat nou maar my ma se nuutste verspotte plan. Mana Minnaar het nog nooit 'n tekort aan simpel idees gehad nie, maar hierdie een is sowaar simpel verby. Sy het besluit sy wil 'n wittebrood hou – vir die eerste keer in haar lewe – maar dit sal nie 'n gewone, normale wittebrood wees nie.

Beyers het die nuus vir ons aan tafel meegedeel (die slegste nuus in hierdie huis word altyd aan tafel meegedeel, gewoonlik terwyl ons sop eet) en toe begin almal gelyk gil en skree.

Mana en Beyers het verslae na mekaar gekyk.

“My hele lewe lank wou ek deel wees van 'n groot, gelukkige gesin,” het Beyers geprewel.

En toe begin hulle lag.

Dis hoe hulle verhouding begin het. En dis hoe hulle waarskynlik vir altyd en altyd bymekaar gaan bly. Lag-lag.

- 2.1 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) **uit die roman** neer te skryf. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (2.1.1 tot 2.1.4) neer.
- Hanna het 'n wonderlike (2.1.1) ... volgens juffrou Liebenberg. Sy skryf altyd goeie (2.1.2) ... Sy is ongelukkig oor haar gesin en haar (2.1.3) ... daarom wil sy vir haar 'n nuwe lewe opmaak. Later besluit sy om liever 'n (2.1.4) ... lewensverhaal oor haarself te skryf. (4)
- 2.2 Dink jy dat Sharon 'n goeie maatjie vir Hanna tydens die wittebrood was? Motiveer jou antwoord. (1)
- 2.3 Lees reël 5.
- “Die ander ding wat my onderskei, natuurlik, is my ingewikkelde gesinslewe.”
- Hanna het 'n “ingewikkelde gesinslewe” gehad.
- Verduidelik hierdie stelling deur te verwys na haar ma en haar biologiese pa. (2)
- 2.4 Kies die KORREKTE woord tussen hakies om die sin mee te voltooi.
- Hanna was gelukkig aan die einde van die verhaal omdat haar wens bewaarheid word toe sy (‘n suster gekry het/ besluit het om haar lewensverhaal te skryf). (1)
- 2.5 Sê in jou eie woorde waarom Mana se voorstel oor die wittebrood ironies was. (1)
- 2.6 Alhoewel dit Mana se tweede huwelik is, kon sy nie voorheen op 'n wittebrood gaan nie. Noem TWEE redes waarom nie. (2)
- 2.7 Wat is die naam van die plek waar hierdie wittebrood sou plaasvind? (1)
- 2.8 Die wittebrood gaan hulle 'n paar rand kos.
- Sê waarom hierdie stelling ONWAAR is. Motiveer jou antwoord. (1)
- 2.9 “Sy het besluit sy wil 'n wittebrood hou ...” (Reël 13)
- 2.9.1 Wat was die doel van hierdie wittebrood? (1)
- 2.9.2 Sou jy sê dat die wittebrood 'n verskil gemaak het aan Hanna se siening oor haarself en haar gesin? Motiveer jou antwoord. (1)
- 2.10 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi.
- “Mana en Beyers het verslae na mekaar gekyk” (Reël 18) omdat ...
- A hulle nie tevrede was met hulle nuwe huis nie.
B Margot sou kom kuier.
C Gavin sou kom kuier.
D die kinders gekant was teen die vakansieplanne. (1)

2.11 Lees reëls 19–20.

“My hele lewe lank wou ek deel wees van ’n groot, gelukkige gesin,” het Beyers geprewel.

Hoe het Beyers se woorde WAAR geword aan die einde van die verhaal?
Noem EEN feit.

(1)

EN

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS D

Toe dog ek dalk moet ek vir my ma ’n man soek. ’n Normale man met ’n das en ’n aktetas. Dan hoef sy mos nie so hard te werk om twee kinders aan die lewe te hou nie. Maar elke keer as ek vir haar ’n man gewys het wat vir my perfek lyk, ’n prokureur of ’n rekenmeester of so iets, het sy uitgebars van die lag.	5
Ek het haar nogtans omgepraat om op ’n paar blind dates te gaan. (Net vir die grap, het sy vir Tibo gesê. Net om vir Hanna stil te kry.) Elke enkele afspraak was ’n katastrofe. My ma het geweier om ordentlik aan te trek. “Hy moet my vat soos hy my kry!”. Helaas. G’n prokureur of rekenmeester het ooit enige begeerte getoon om ’n vrou te vat wat soos ’n besonder bont voëlverskrikker lyk nie. Een aand, toe sy saam met ’n tandarts uit is, het sy selfs geweier om ’n blou verfkol van haar wang af te was. Dis die aand toe ek besef het ek sal nooit ’n tandarts as stiefpa hê nie.	10
“Dis nie só erg nie, Hanna,” het sy getroos terwyl ek in my bed lê en snik het. Ek wil nie meer trou nie. Nie met ’n tandarts nie, nie met ’n prins nie, nie eens met Nelson Mandela nie.”	15
Ha-ha. Skaars ’n paar weke ná sy en haar hond vir Beyers en sy hond teen die hange van Tafelberg raakgeloop het, het sy besluit met hiërdie kêrel wil sy trou. Wat het Beyers wat Nelson Mandela nie het nie, wou ek weet. My ma het gegiggel.	20

2.12 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies om die sin mee te voltooi.

“Toe dog ek dalk moet ek vir my ma ’n man soek. ’n Normale man met ’n das en ’n aktetas.” (Reëls 1–2)

2.12.1 Mana het van mans gehou wat (formele/informele) kleredrag dra. (1)

2.12.2 Beskryf Mana se buitengewone kleredrag. Noem EEN feit. (1)

2.13 Waarom moes Mana haar twee kinders alleen grootmaak? (1)

2.14 Sê waarom die volgende stelling WAAR is.

Mana se keuse van ’n pa vir Tibo was buitengewoon. (1)

- 2.15 Wat was anders omtrent Hanna se pa? (1)
- 2.16 Mana was voorheen met Gavin getroud.
- 2.16.1 Waarom het Mana besluit om met Hanna se pa te trou? (1)
- 2.16.2 Dink jy dat Mana se besluit om van Gavin te skei aanvaarbaar was? Motiveer jou antwoord. (1)
- 2.17 Lees reëls 18–19.
- 2.17.1 In watter stad het Mana vir Beyers ontmoet? (1)
- 2.17.2 Noem EEN ongewone geskenk wat Beyers aan Mana gegee het om sy liefde aan haar te bewys. (1)
- 2.17.3 Sê waarom die volgende stelling ONWAAR is.
- Beyers was 'n onromantiese man. (1)
- 2.18 Hanna en haar gesin het vele talente.

Kies die KORREKTE beskrywing uit KOLOM B wat by die karakter in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (2.18.1 tot 2.18.4) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
2.18.1	Beyers	A	Hierdie persoon is 'n skilder.
2.18.2	Mana	B	Hierdie persoon is 'n klereontwerper.
2.18.3	Hanna	C	Hierdie persoon 'n televisie-aanbieder.
2.18.4	Gavin	D	Hierdie persoon is 'n skrywer.
		E	Hierdie persoon is 'n tandarts.

(4 x 1) (4)

- 2.19 Hanna-hulle het nie almal op dieselfde tyd by die berghuis opgedaag nie.

Skryf die volgende gebeure onder mekaar neer in die korrekte VOLGORDE soos dit in die roman gebeur:

- Gavin hamer teen die deur en kruip oor die drumpel hande-viervoet.
- Sharon se pa se splinternuwe 4 X 4 dreun teen die bergrand op.
- Margot daag in haar wit Golf op toe dit hard begin reën.
- Hanna-hulle daag laatmiddag op in hulle kombi na 'n nagmerrierit.

(4)
[35]

VRAAG 3: MEEULANDERS – Esta Steyn

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS E

“Jy’t nie die pos gekry nie?” Doreen skud haar kop. “Dit was seker nie vir my bedoel nie. Meneer Peters van die Kaap het die pos gekry. Jason Peters.” Toe sy die naam sê, onthou sy in ’n vlietende oomblik die man se warm hand, maar sy skuif die gedagte daaraan doelbewus weg. “Reggie het die panele klaar met seildoek oorgetrek en in plastiek verpak. Hy sal dit afbring na die Meeuw toe Maandagoggend.” Sy kyk Ryna direk aan. “Is dit vir jou lekker daar op Meeuland?”	5
“Dis ... ’n ander soort lewe as waaraan ek gewoond was. Dit is goed vir my daar.” Vir ’n oomblik wens sy sy kan vir Doreen vertel wie sy is en waar sy vandaan kom. Sy wens sy kan haar hart oopmaak voor hierdie vrou met die besondere begrypende oë. Sy wens sy kan praat oor Ronnie en Vincent. Eendag sal ek seker kan, dink sy.	10
“Sal Donovan nie ’n slag saam met Daniel Meeuland toe wil kom nie?” Doreen kyk haar verras aan. “Hy sal!”	15
“Miskien in die April-vakansie?” “Regtig?” “Ek sal vir MacDonald vra om vir hom ’n permit te reël. Ek sal hom omkoop met ’n vars gebakte bruinbrood,” voeg sy laggend by. Toe hulle groet, omhels hulle mekaar met die innigheid van twee mense wat naby aan mekaar gekom het.	20

- 3.1 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) **uit die roman** neer te skryf. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (3.1.1 tot 3.1.4) neer.

(3.1.1) ... gaan saam met Doreen en haar gesin bly. Dit veroorsaak moeilikheid wanneer Reggie se broer (3.1.2) ... laat weet dat hy vir hulle kom kuier. Doreen voel onmiddellik aangetrokke tot die nuwe (3.1.3) ... nadat hy haar hand geskud het. Doreen is in beheer van die skool se (3.1.4) ... en sy vra vir Ryna om haar te help met die dekor daarvoor.

(4)

- 3.2 Lees reël 1.

Kies die KORREKTE woord tussen hakies.

Doreen het aansoek gedoen vir die (onderhoof/skoolhoof) se pos by die skool.

(1)

- 3.3 “Sy wens sy kan haar hart oopmaak voor hierdie vrou ...” (Reël 11)

Waaroor wou Ryna met Doreen gesels?

(1)

- 3.4 Verduidelik wat daartoe gelei het dat Mary vir Doreen geskel het. Noem TWEE dinge.

(2)

3.5 Doreen is bly dat daar niks tussen haar en Jason gebeur het nie.

Sê waarom hierdie stelling ONWAAR is. (1)

3.6 Die volgende vrouens van Meeuland en Salamanderbaai het 'n belangrike rol in die verloop van die verhaal gespeel.

Kies die KORREKTE beskrywing uit KOLOM B wat by die karakter in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (3.6.1 tot 3.6.4) neer.

KOLOM A	KOLOM B
3.6.1 Elsabet	A Sy word 'n ware vriendin vir Ryna.
3.6.2 Ousanna	B Sy het haar swangerskap 'n geheim gehou.
3.6.3 Doreen	C Sy het selfmoord gepleeg nadat haar man haar verneuk het.
3.6.4 Sheila	D Sy soek 'n beter lewe vir haarself.
	E Sy sê dat Ryna haar huis kan koop.

(4 x 1) (4)

3.7 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (3.7) neer.

Jason kan homself blameer oor Doreen se bedanking, want ...

- A sy vrou het Doreen gehaat.
- B die onderwyseresse skinder dat hy te veel met haar praat.
- C sy vrou het gesien hoe hy haar op haar verjaarsdag soen.
- D hy het haar gereeld na sy kantoor toe geroep. (1)

3.8 Waarom kan mens verstaan dat Doreen moes bedank? (1)

3.9 Wat was die storie wat die hof geglo het oor hoe Ryna se man en seun oorlede is? Noem TWEE feite. (2)

3.10 Wat verander Ryna omtrent haarself voordat sy Meeuland toe gaan? (1)

EN

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS F

Op die Vrydagmiddag gaan haal Ryna vir Ant Ousanna om na die huis te kom kyk. Die ou vrou se blinde oë dwaal deur die plek wat vir soveel jare haar tuiste was. Sy voel aan die nuwe kassies, die wit teëls in die nuwe badkamer, die toonbank in die kombuis. Sy neem alles verwonderd waar, asof sy dit met haar oë kan sien: die plante en prente, geweefde matte en die rak vol boeke, die knus geselligheid.	5
Ryna laat haar in een van die nuwe sagte stoele sit. “Ek kan voel jy leef hier, Ryna. Die warmte omring my.” “Ek is baie gelukkig hier, Ant Ousanna. En dankbaar. Ek het vrede met my verlede gemaak.”	10
“Kom hier, my kind.”	
Ryna gaan na haar toe en gaan sit op die klein houtbankie by haar voete. Sy neem die hand wat Ousanna vir haar uithou. “Eendag sal die man wat jy liefhet, saam met jou hier woon. Maar daar is nog ’n groot tyd van eensaamheid. Jy moet vir hom wag, my kind. Daar is ’n swart rivier. Dit kronkel deur julle lewens. Julle sal eers daardeur moet kom.”	15
“Ant Ousanna het eenkeer gesê dat die stryd van die liefde die grootste stryd op aarde is?” “Ja, dit is. Sal jy vir hom wag, my kind?” “Ek sal, Ant Ousanna.”	
Dan sien sy dat Ousanna peinsend sit en uitstaar deur die nuwe venster oor die see. Sy vryf haar arms.	20

3.11 Skryf die volgende gebeure onder mekaar in die regte VOLGORDE neer.

- Jacob ontmoet vir prof. Van Keulen.
 - Jacob word skuldig bevind aan strafbare manslag.
 - ’n Brand ontstaan in Ryna se huis.
 - Ronnie is oorlede.
- (4)

3.12 Stem jy saam dat Jacob, Ryna en Jannerik geen ander keuse gehad het as om die twee babas om te ruil nie? Motiveer. (1)

3.13 Noem TWEE dinge wat ’n mens ’n tipiese “Meeulander” sal maak. (2)

3.14 “Dit kronkel deur julle lewens. Julle sal eers daardeur moet kom.” (Reël 15)

Verduidelik waarna Ousanna verwys. (1)

- 3.15 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (3.15) neer.

“Dan sien sy dat Ousanna peinsend sit en uitstaar deur die nuwe venster oor die see. Sy vryf haar arms.” (Reëls 20 – 21)

Ousanna wat uitstaar oor die see verwys na Ousanna se vermoë om ...

- A die toekoms presies te voorspel.
- B die Meeulanders te help tydens hul oomblikke van swaarkry.
- C baie besorg teenoor ander mense te wees.
- D aan te voel wanneer iemand in gevaar is of wanneer iemand gaan swaarkry.

(1)

- 3.16 Elsabet word as 'n baie selfsugtige karakter uitgebeeld. Op watter TWEE maniere het haar selfsug haar eie lewe verwoes? Verwys in jou antwoord na haar selfsugtige keuses.

(2)

- 3.17 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Ryna van Rensburg se traumatiese verlede het veroorsaak dat sy geheime gehou het oor haar (ware identiteit/finansiële probleme).

(1)

- 3.18 Ryna het ook ander goeie mense op Meeuland en Salamanderbaai ontmoet.

Sou jy saamstem dat Jannerik 'n tipe kameraad vir Ryna op Meeuland is? Motiveer jou antwoord.

(1)

- 3.19 Wat simboliseer die eiland vir Jacob?

(1)

- 3.20 “Ja, dit is. Sal jy vir hom wag, my kind?” (Reël 18)

Dink jy dat Ryna haar belofte om vir Jacob te wag, sal hou? Motiveer jou antwoord met TWEE redes.

(2)

- 3.21 Sekere gedeeltes van die roman word in kursief gedruk.

Verskaf EEN rede vir die doel van die kursiefgedrukte gedeeltes.

(1)

[35]

VRAAG 4: LIEN SE LANKSTAANSKOENE – Derick van der Walt

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS G

“Ek voel so sleg omdat jy kos koop met jou geld,” sê haar ma terwyl sy nogsteeds deur die venster kyk. Lien moet op haar tande byt om nie iets te sê nie. “Ma kan altyd weer begin klavierlesse gee,” sê sy na ’n rukkie terwyl sy die tamaties in die yskas pak. Haar ma vat nog ’n slukkie wyn. Die ys rinkel in die glas. “Ma kan baie meer geld met musiekklassie maak as wat Ma ooit by daai simpel staatsdepartement gaan kry.” Sy kyk na haar ma wat bewegingloos na buite tuur en net nou en dan ’n slukkie uit die glas neem. “Hoekom speel Ma nooit meer nie?” Haar ma sê niks nie. Slukkie. As haar ma dan nie meer wil speel nie, <i>big deal</i>, dan sal sy wat Lien is, speel. Sy storm eetkamer toe en pluk die klavier se deksel oop. Die klavierstoeltjie maak ’n skreeugeluid terwyl sy dit hardhandig agtertoe skuif. Sy kan nog die “Blou Donau” so effens onthou, haar <i>claim to fame</i> uit haar laerskooldae toe haar ma nog gehoop het sy of Braam gaan in haar musiekvoetspore volg. Sy sukkel om die note te onthou, maar sy speel so hard as wat sy kan, tráp die pedaal. Die wysie dreun vals-vals deur die huis.	5 10 15
--	------------------------------

- 4.1 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) **uit die roman** neer te skryf. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (4.1.1 tot 4.1.4) neer.

Lien bly in ’n (4.1.1) ... saam met haar ma en broer (4.1.2) ... (naam). Die stad waarin hulle bly is (4.1.3) ... (plek). Die hoërskool wat sy en haar broer bywoon is Hoërskool (4.1.4) ...

(4)

- 4.2 Verduidelik die ironie in die ma se woorde wanneer sy sê dat sy sleg voel oor die feit dat Lien die kruideniersware gekoop het.

(1)

- 4.3 Wat hou haar ma in haar hand vas terwyl sy by die venster staan?

(1)

- 4.4 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (4.4) neer.

Lien het gou besef dat haar ma ’n onbetrokke ouer geword het. Lien was ... genoeg om die leisels oor te neem en na Braam om te sien.

- A vriendelik
B bedagsaam
C verantwoordelik
D vredeliewend

(1)

- 4.5 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies:

Lien het eerste by ’n (haarsalon/koffiewinkel) gewerk om sakgeld te verdien.

(1)

- 4.6 Waarom kan jy verstaan dat Lien dikwels kwaad geraak het met haar ma? Noem TWEE redes. (2)
- 4.7 Hoekom dink jy moet Lien op haar tande byt in hierdie toneel? (1)
- 4.8 Christien steur haar glad nie aan wat Lien hier vir haar sê of voorstel nie.
Sê waarom hierdie stelling WAAR is. (1)
- 4.9 Is dit aanvaarbaar vir ouers om te verwag dat hul matriekkind finansieel tot die huishouding moet bydra? Motiveer jou antwoord. (1)
- 4.10 Kies die karakter in KOLOM B wat by die aanhaling in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (4.10.1 tot 4.10.4) neer.

KOLOM A	KOLOM B
4.10.1 “Engel, dis meer as wat jy moet kry ...”	A Lien
4.10.2 “Wil Ma iets eet?”	B Braam
4.10.3 “Mis jy ooit jou pa?”	C Dirkie
4.10.4 “Is jy mal? Dis ’n vroumenshaarkapper!”	D Donovan
	E Wouter

(4 x 1) (4)

EN

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS H

Lien vertel verleë van die komende eksamen en dat sy hard moet leer, want sy het nie te goed in die rekordeksamen gedoen nie. Sy wil van Creations vertel, maar besluit daarteen.	
“Jy kon kom sê het,” sê Roos beskuldigend. Sy trek aan haar sigaret dat die kooltjie rooi brand.	5
“Ek is jammer,” sê Lien terwyl sy van die een na die ander kyk. Tibbey vra uit oor haar ma. Sy vertel dat sy terug is in die kliniek en dié slag langer gaan bly. Tibbey maak tsk-tsk-geluidjies. “Au, shame. You must keep hanging in there.”	
Hulle praat nog ’n rukkie en dan vra Roos: “Wanneer kom jy terug?” Sy kyk weer beskuldigend na Lien.	10
Lien weet nie wat om te sê nie.	
“Ek weet nie eintlik nie ... Dis nou die eindeksamen en ek móét deurkom.” Roos sê niks nie. Sy staan steunend op. “Tibbey, ons moet gaan werk. Anders as party mense moet party mense werk.”	15
“Die ou lady is reg. Dis Saterdag the Sharks and the Bulls. Time for a killing!” Hy trek weg en swaai sy karretjie behendig in die rigting van Entertainment Corner. Waai met sy vlag vir haar oor sy skouer.	

4.11 Skryf die volgende gebeure onder mekaar in die KORREKTE VOLGORDE neer.

- Miemie nooi vir Lien om haar 18de verjaarsdag by die Wimpy te vier.
 - ’n Rukwind waai die pruik van Lien se kop af en Gerhard herken haar.
 - Lien gaan na ’n oudisie vir die skool se toneelstuk.
 - Lien vra Hein om ’n karretjie vir Tibbey te ontwerp.
- (4)

4.12 “Tibbey, ons moet gaan werk. Anders as party mense moet party mense werk.” (Reël 14–15)

4.12.1 Wat is die ruimte van die bogenoemde uittreksel? (1)

4.12.2 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Lien het nie meer saam met hulle gebedel nie, want sy moes (in die haarsalon werk/haar matriekjaar voltooi). (1)

4.12.3 Motiveer jou antwoord op VRAAG 4.12.2. (1)

4.13 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (4.13) neer.

Lien se ma moes vir ’n tweede keer kliniek toe gaan, nadat sy ...

- A weer van die werk af weggebly het.
 - B wyn by Pick n Pay gesteel het.
 - C dronk by die werk opgedaag het.
 - D dronk bestuur het.
- (1)

- 4.14 Gee TWEE redes waarom Roos so beskuldigend met Lien praat? (2)
- 4.15 Lien se vriende het haar gehelp toe Tibbey sy ongeluk gehad het. Motiveer hierdie stelling deur te noem hoe elkeen van die volgende vriende vir Lien gehelp het na Tibbey se ongeluk:
- Dirkie
 - Hein
- (2)
- 4.16 Dit was nie vir Lien maklik om vir haar gesin te sorg nie.
- Motiveer die stelling deur na die volgende te verwys:
- 4.16.1 Lien se uitdagings wat sy by die huis ervaar het. Noem EEN feit. (1)
- 4.16.2 Wat sê dit van Lien se karakter dat sy besluit het om vir Braam en haar ma te sorg? (1)
- 4.17 Verduidelik waarom Lien tydens die rekordeksamen swak gevaar het. Noem slegs EEN feit. (1)
- 4.18 Verduidelik waarom Lien vir Wouter as haar beste vriend beskou het. Noem TWEE feite (2)
- 4.19 Kies die KORREKTE antwoord uit dië tussen hakies.
- Die verhaal sluit af waar Lien vir beide haar ouers bewys dat sy gewillig is om vrede te maak deur (hulle albei te besoek/hulle albei te omhels). (1)
- [35]**

TOTAAL AFDELING A: 35

AFDELING B: DRAMA

Beantwoord slegs EEN vraag oor die drama wat jy bestudeer het.

VRAAG 5: POPPIE – DIE DRAMA – Elsa Joubert en Sandra Kotzé

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS I

STONE (<i>plaas sy arm om haar skouers</i>). Toe kom die ding dat hulle nou vir ons sê, ons moet nou gaan waarnatoe ons wil, maar ons Xhosa-mense moet net weg uit Lambertsbaai uit.	
JAKKIE. Die mense was baie ontevrede.	
MOSIE (<i>spring driftig op, loop heen en weer, beweeg na Stone en Poppie</i>). Ek gaan nie hierso weg nie. Ek het hier grootgeraak ... Bhuti Mbatane het twaalf jaar in Lambertsbaai gewerk en voor dié tyd in Lüderitzbucht. Waarnatoe moet hy nou gaan?	5

STEM. Die mans kan aanbly, maar die vrouens en kinders wat leeglê, moet weggaan na waarvandaan hulle gekom het of by ander plekke gaan werk soek.	10
HOEDJIE. Toe word die huise aan die brand gestee deur die munisipaliteit.	

POPPIE. Toe die wet nou sterk word dat die Xhosa-mense moet uitgeroei word uit die dorpe uit, toe hulle nou baie gebrand het daar in Lambertsbaai, toe het ons ook maar begin dink aan weggaan.	15
STONE. Poppie se mama en Bhuti Mbatane en Hoedjie en Plank en Mosie het in 1955 weggegaan.	

POPPIE. Ek het eers agtergebly, want tata-ka-Bonsile wou nie sy werk by die fabriek aflos nie.	

- 5.1 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) **uit die drama** neer te skryf. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (5.1.1 tot 5.1.4) neer.

Stone kom van (5.1.1) ... (plek) in die Oos-Kaap. Sy bynaam was (5.1.2) ... Hy het vir sy ouer broer in (5.1.3) ... (plek) gaan kuier, toe besluit hy om aan te bly en in die fabriek as (5.1.4) ... te werk.

(4)

- 5.2 Watter gevoel wys Stone deur sy handeling in die toneelaanwysing in reël 1?

(1)

- 5.3 “Toe kom die ding dat hulle nou vir ons sê, ons moet nou gaan waarnatoe ons wil, maar ons Xhosa-mense moet net weg uit Lambertsbaai uit.”
(Reël 1–3)

Na watter moontlike plekke kon die Xhosa-mense gaan? Noem slegs EEN plek.

(1)

- 5.4 STEM. Die mans kan aanbly, maar die vrouens en kinders wat leeglê, moet weggaan na waarvandaan hulle gekom het of by ander plekke gaan werk soek. (Reël 9 en 10)
- 5.4.1 Haal EEN woord uit die reëls aan wat sê dat die regering neersien op vroue en kinders. (1)
- 5.4.2 Wat impliseer hierdie woord omtrent die vrouens en kinders? (1)
- 5.4.3 Sê in jou eie woorde hoe die besluit wat die regering gemaak het die Xhosa-mense se lewens sou affekteer. Noem TWEE feite. (2)
- 5.5 Hoe het Poppie se ma se huwelik met Bhuti Mbatane 'n negatiewe effek op Poppie se lewe as kind gehad? (1)
- 5.6 HOEDJIE. Toe word die huise aan die brand gestee deur die munisipaliteit. (Reël 12)
- 5.6.1 Waarom dink jy was die munisipale werkers se gedrag ironies? Noem ALBEI kante. (1)
- 5.6.2 Wie het die munisipale werkers gehelp om die mense se meubels en besittings uit die huise te dra? (1)
- 5.7 “Toe die wet nou sterk word ...” (Reël 13)
- Na watter wet verwys Poppie? (1)
- 5.8 In hierdie drama word huise om verskillende redes afgebrand.
- Waarom het die kinders teen die einde van die drama die huise aan die brand gestee? (1)
- 5.9 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.
- Poppie het besluit om eers agter te bly sodat sy (vir Stone kon kook en sy klere versien/ seker kon maak dat Stone sy medikasie neem). (1)
- 5.10 Lees die hele uittreksel. Sê wat die stemtoon in die uittreksel is. (1)

EN

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS J

STONE.	Toe Poppie in die Kaap aankom, toe kom hoor sy vir die eerste keer van die pasbesigheid. Die pasbesigheid was iets heeltemal vreemds vir haar.	

POPPIE.	(aan Mama). Daar's nie ander pad vir my nie, Mama. Ek moet gaan werk. Daar's nie vir my hier nie.	5
MAMA.	Die bybie kan by my bly, maar as ek nou die dag gaan char en die miesies wil nie hê ek moet die kind saambring nie? Wat maak ek dan?	
POPPIE.	Dan moet Katie uit die skool uit bly en my bybie oppas, Mama. Soos ek Mama se bybie opgepas het.	10

MAMA.	(roep by kombuisdeur). Skoonseun! (Draai om na Poppie.) Hy wag al vir jou vandat hy uit die werk gekom het.	
POPPIE.	Het hy dan werk gekry?	

STONE.	Ek het kontrak gevat.	
POPPIE.	Ja, ek weet. Die dairies in Philippi. Dis die kontrak wat jy vat as jy niks anders kry nie. Maar die werk is swaar. Hoe gaan jy dit hou? Die mense sê dat hulle vingers seer word en opswel en die kliere onder die arms swel.	15
STONE.	Maar dis naby die huis. Ek kan met die voet loop. Ons begin Vieruur in die oggend melk, en ons melk tot twee-uur. As die melkkanne terugkom, begin ons die kanne was. Maar ek is vyfuur terug by die huis. (Hy was nors, nou word hy aggressief.) Dis vroeër as wat jy klaarkry.	20

5.11 Kies die KORREKTE antwoord uit dië tussen hakies.

Mama het 'n (voltydse/deeltydse) werk as char in die Kaap gehad. (1)

5.12 Verduidelik in jou eie woorde watter tipe werk "char" is. (1)

5.13 Waarom was Poppie forseer om te gaan werk? Verduidelik in jou antwoord wat dit is wat sy nie gehad het nie. (Reël 4–5) (1)

5.14 In watter woonbuurt in Kaapstad het Mama en Bhuti Mbatane 'n erf gekry waarop hulle 'n huis kon bou? (1)

- 5.15 Verduidelik die ironie met betrekking tot Stone se kontrakwerk by die dairies. (1)
- 5.16 Sou jy, soos Stone, die werk by die dairies aanvaar het?
Motiveer jou antwoord. (1)
- 5.17 Bonsile het 'n meisie swanger gemaak. Hoe kon Stone se werk by die dairies later vir Bonsile bevoordeel? (1)
- 5.18 Watter emosie het Poppie ervaar toe sy uitvind dat Stone by die melkery gaan werk? (1)
- 5.19 Poppie en haar familie het verskillende redes gehad waarom hulle nie Lambertsbaai wou verlaat nie.

Kies die rede uit KOLOM B wat by die persoon in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (5.19.1 tot 5.19.4) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
5.19.1	Mosie	A	Hierdie persoon wou nie van die kindjie se graf geskei wees nie.
5.19.2	Bhuti Mbatane	B	Die persoon het by Union College studeer.
5.19.3	Mama Lena	C	Hierdie persoon wou nie sonder werk sit nie.
5.19.4	Poppie	D	Hierdie persoon was bekommerd oor waar hulle 'n huis sou kry.
		E	Hierdie persoon het 'n drankprobleem gehad.

(4 x 1) (4)

- 5.20 Skryf die volgende vier gebeure onder mekaar in die KORREKTE VOLGORDE neer.
- Poppie se man, Stone, sterf as gevolg van 'n maagkwaal.
 - Poppie se kleinkind sterf as gevolg van 'n klipgooi.
 - Poppie se ouma Hannie sterf as gevolg van ouderdom en siekte.
 - Poppie se kind sterf as gevolg van kinkhoes.
- (4)
- 5.21 “Sy het nog 'n ander naam ook gehad – Ntombizodumo, wat beteken: meisie uit 'n geslag van groot vroue.”
- Motiveer waarom Poppie “groot” opgetree het in hierdie drama. Noem TWEE feite. (2)

[35]

VRAAG 6: PALJAS – Chris Barnard

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS K

22. Katrien en Emma in Katrien se slaapkamer voor die spieëlkas. Emma sit vir haar ma in die spieël en kyk en Katrien is besig om Emma se hare te vleg. EMMA: Ma stry verniet. KATRIEN: Wat?	5
EMMA: Ek het oë in my kop. Ma loop met goed rond waarom Ma nie praat nie. KATRIEN (vinnig): Ag, ons almal seker maar. EMMA: As Ma kon oor kies, sou Ma weer trou? KATRIEN (verbaas): Hoekom vra jy dit?	10
EMMA: Oor ek wil weet. KATRIEN: Ek het nog nooit daarvoor gedink nie. (’n Gespanne laggie.) Kragtie, Emma, watse praatjies is dit? EMMA: Ek gaan nooit trou nie. KATRIEN: Hoekom nie? (Emma antwoord nie.) Emma?	15
(Emma sit net voor haar en kyk, sonder om iets in die spieël raak te sien.) Jy’s nog so jonk, my kind. Jy’s heeltemal te jonk en te mooi om nou al te moet bang wees. EMMA: Ma was ook jonk. Ma was ook mooi. (Na ’n ruk.) Ma is nog mooi. (ná nog ’n ruk.) Ek hou niks van Oom Frans nie. Katrien kyk op. Hulle oë ontmoet in die spieël. Hulle kyk ’n hele rukkie vir – mekaar.	20

- 6.1 Voltooi die volgende paragraaf feitlik korrek deur die ontbrekende woord(e) **uit die drama** neer te skryf. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (6.1.1 tot 6.1.4) neer.

In hierdie spesifieke toneel kan ons sien dat Emma gekant is teen die idee van (6.1.1) ... Dit is as gevolg van die (6.1.2) ... in haar ouers se huwelik dat sy so voel. Dit het veroorsaak dat Katrien Frans se (6.1.3) ... geniet en verwelkom. Behalwe vir Emma hou (6.1.4) ... ook niks van Frans nie. (4)

- 6.2 Frans Lombard het gereeld by Katrien kom inloer. Noem DRIE dinge wat Katrien gewoonlik gedoen het toe sy Frans se bakkie gehoor het. (3)

- 6.3 Hendrik was glad nie bewus van Frans se kuiertjies met Katrien nie.
Sê waarom die stelling ONWAAR is. (1)

- 6.4 Kies die KORREKTE antwoord uit dië tussen hakies.
Emma hardloop gewoonlik (treinstasie/veld) toe as iets haar ontstel. (1)

6.5 Die volgende karakters het belangrike rolle in die drama gespeel.

Kies die aanhaling in KOLOM B wat by die karakter in KOLOM A pas. Skryf slegs die letters (A–E) langs die vraagnommers (6.5.1 tot 6.5.4) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
6.5.1	Katrien	A	“Sy moet haar gehollery begin afleer.”
6.5.2	Hendrik	B	“Oom probeer heeltyd om my aan haar te verkoop. Oom moenie, Oom.”
6.5.3	Frans	C	“Ek is op pad dorp toe, as jy iets nodig het.”
6.5.4	Nollie	D	“Ek sê jou elke keer – ons moet geduld gebruik.”
		E	“Lyk my dis ’n kwaal van die McDonalds ... om hulle bekke te hou.”

(4 x 1) (4)

6.6 Kies die korrekte antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (6.6) neer.

Hendrik en Nollie hou daarvan om saam op die stoep te sit en na die ... te luister.

- A radio
 - B televisie
 - C naggeluide
 - D plate op die grammofoon
- (1)

6.7 Wat was die gevolg van Nollie wat op sy trapfiets agter Emma aan ry om met haar te praat? (1)

6.8 Die Karoolandskap word as verlate en selfs onvriendelik uitgebeeld.

6.8.1 Hoekom beskou Katrien die Karoo asof dit ’n vyand is? (1)

6.8.2 Sou jy sê dat die landskap se atmosfeer tydens die drama verander en selfs positief word? Motiveer. (1)

6.9 Dink jy dis reg dat Hendrik vir Emma aan Nollie probeer afsmeer? Motiveer. (1)

EN

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS L

112. 'n Paar bakkies kom na die stasie toe aangery en kom hou op die perron stil waar daar reeds 'n paar manne buitekant hulle voertuie staan. Hulle staan en rook terwyl hulle die wêreld om hulle bekyk. Almal het gewere by hulle. Party het nog hulle kerkklere aan. Die voertuie hou met groot bravade stil: stofwolke, remme, klappende deure. Maar niemand praat nie.	5
Dan sien hulle Hendrik aangestap kom. Katrien bly staan op die agterwerf. Aan Hendrik se stap sien 'n mens hy is die duiwel in. Hulle wag vir hom.	
HENDRIK: (<i>op 'n afstand</i>): Ja? (<i>Hy kom nader gestap.</i>) Kan ek iets vir julle doen? (<i>Hulle staan hom net en bekyk terwyl hy aankom. Ons herken Jan Mol, Sakkie du Toit en ouderling Bothma. Altesaam omtrent tien man.</i>) Ja, Jan Mol. Ek vrá. (<i>Hendrik kom staan naby hulle. Die manne begin nader staan na Jan toe wat sy geweer oor sy skouer sit en sy stompie doodtrap.</i>)	10
Wie gee julle die reg om op my eiendom te kom foeter met so 'n spul gewere?	15
JAN MOL: Jou eiendom?	
HENDRIK: Dis spoorweggrond hierdie.	
JAN MOL: Waar's daardie Beëlsebub?	
HENDRIK: Wat se wat?	20
JAN MOL: Moenie vir jou dom hou nie, McDonald. Daardie rooineus.	
Hendrik staar hom net onbegrypend aan.	

6.10 Skryf die volgende vier gebeure onder mekaar in die KORREKTE VOLGORDE neer:

- Die sirkustrein daag by die spoorweghalte op.
 - Die McDonalds word met tamaties gegooi.
 - Willem sit op die windpomp se platform en speel konsertina.
 - Willem bevriend vir Manuel.
- (4)

6.11 JAN MOL: "Waar's daardie Beëlsebub?" (Reël 19)

6.11.1 Na wie verwys Jan Mol met hierdie woorde? (1)

6.11.2 Watter ander TWEE OPEENVOLGENDE WOORDE gebruik Jan Mol om hierdie persoon te beskryf? (1)

6.11.3 Wat het Jan Mol-hulle aan hierdie persoon gedoen? (1)

6.11.4 Hoe voel jy oor Jan Mol-hulle se optrede? (1)

6.12 "Party het nog hul kerkklere aan." (Reël 4)

Verduidelik die ironie in die bogenoemde sin. (1)

- 6.13 Hoe het dorpenaars soos Jan Mol die kerk 'n slegte naam as gevolg van hul aksies gegee? Noem TWEE feite. (2)
- 6.14 Kies die korrekte antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (6.14) neer.
- Met die woorde “Moenie vir jou dom hou nie, McDonald.” (Reël 21), bedoel Jan Mol dat Hendrik ...
- A anders as die ander mense is.
B nie slim is nie.
C eintlik weet van wie Jan Mol praat.
D 'n oningeligte mens is. (1)
- 6.15 Dink jy dat Jan Mol skuldig voel oor die skietery? Motiveer. (1)
- 6.16 Kies die korrekte antwoord uit dië tussen hakies.
- 6.16.1 Die koms van Manuel het 'n positiewe verandering in die McDonald huishouding gebring. Hulle kon beter (argumenteer/kommunikeer) met mekaar. (1)
- 6.16.2 Noem EEN belangrike verandering wat die koms van Manuel in Willem se lewe gebring het. (1)
- 6.17 Na die geskietery, het Hendrik meer medemenslikheid getoon. Motiveer waarom jy met die stelling saamstem. Gee EEN rede. (1)
- 6.18 Wat kan jy, as 'n jongmens, uit Paljas die drama leer? (1)

[35]

VRAAG 7: FIELA SE KIND – DIE DRAMA – Dalene Matthee

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS M

FIELA (<i>op band</i>):	Februarie. Maart. April. Voorwinter. Dit is of die klip wat Februarie in my gaan lê het, ligter geword het. Ek het nie meer iedere oggend wakker geword nie en gedink: Vandag is die dag wanneer hulle gaan terugkom.	
SELLING:	Hulle sal nie meer kom nie, Fiela. Nie nou meer nie.	5

BENJAMIN	(<i>skreeu van agter en kom ingehardloop</i>): Ma! Ma! Ma! Ma!	
FIELA:	Wat is dit?	
BENJAMIN:	Die wyfie, Ma. Sy dans!	
FIELA:	Die wyfie dans?	
BENJAMIN:	Ja, Ma.	10
FIELA:	Selling, die wyfie dans! Dawid, Tollie! Kittie, Emma, die wyfie dans!	
	<i>Almal lag en praat deurmekaar terwyl die ligte uitdoof en musiek inkom. Toneel in Bos. In die huis. BARTA op verhoog saam met WILLEM. Elias kom by die deur in.</i>	15
BARTA(skrik):	Elias, kyk hoe lyk jy! Het die grootvoete jou gejaag?	
ELIAS:	Jy vra nog? Hulle het my op 'n haar na fyn getrap gehad. (<i>Verbitterd</i>) Maar ek sal hulle kry, sê ek julle. Elias van Rooyen sal hulle kry! (<i>Op band</i>) Ek het hulle dae lank ingewag. Het die boom so gekap dat as hulle daarteen aandruk, dan val hulle by die afgrond af en dan het ek daardie dik, geelwit tande. Drie mooies het aangestap gekom, maar iets het hulle gekeer. Die volgende dag loop ek in hulle vas en met gods genade het ek weggekome.	20
WILLEM:	Moes Pa neergooi?	25
ELIAS:	Die laaste ding.	

- 7.1 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) **uit die drama** in te vul. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (7.1.1–7.1.4) neer.

Vandat die twee (7.1.1) ... by Fiela-hulle se plaas opgedaag het, was sy (7.1.2) ... omdat sy nie wou hê hulle moes (7.1.3) ... van haar af wegneem nie. Volgens die wet, kon kleurlinge en wit mense nie in een (7.1.4) ... woon nie.

(4)

- 7.2 “Dit is of die klip wat Februarie in my gaan lê het, ligter geword het.” (Reëls 1 en 2)
- 7.2.1 Kies die korrekte antwoord uit dië tussen hakies.
Die “klip” waarna Fiela verwys, het ’n (letterlike/figuurlike) betekenis. (1)
- 7.2.2 Verduidelik jou keuse op VRAAG 7.2.1. (1)
- 7.3 “Hulle sal nie meer kom nie, Fiela. Nie nou meer nie.” (Reël 5).
- Kies die KORREKTE antwoord uit dië tussen hakies.
- Met hierdie woorde het Selling vir Fiela probeer (gerusstel/ontstel). (1)
- 7.4 Wat is die wyfie volstruis se naam? (1)
- 7.5 Waarom was almal bly dat die wyfie begin dans het? (1)
- 7.6 Wat wou Fiela met die geld maak wat die volstruisboerdery sou inbring? (1)
- 7.7 Benjamin noem vir Fiela “Ma!” (Reël 6)
- 7.7.1 Kies die korrekte antwoord uit dië tussen hakies.
Benjamin was Fiela se (optelkind/biologiese kind). (1)
- 7.7.2 Gee ’n verduideliking vir jou keuse op VRAAG 7.7.1. (1)
- 7.8 “Selling, die wyfie dans! Dawid, Tollie! Kittie, Emma, die wyfie dans!”
(Reëls 11–12)
- 7.8.1 Watter een van Fiela se kinders het later baat gevind uit Fiela se besluit om met die volstruise te begin boer? (1)
- 7.8.2 Dink jy dit is regverdig dat Kittie en Emma, as volwasse vroue, nie grootliks baat gevind het uit Fiela se besluit om met die volstruise te boer nie? Ja of Nee. Gee ’n rede vir jou antwoord. (1)
- 7.9 Sê waarom jy dink die volgende stelling WAAR is. Noem EEN rede.
- Tollie was onverantwoordelik en Fiela kon hom nie as ’n volwasse man vertrou nie. (1)
- 7.10 Dink jy dit is regverdig van Elias om die grootvoete te probeer vang vir hulle ivoor? Ja of Nee. Gee ’n rede vir jou antwoord. (1)
- 7.11 Hoe het Elias, volgens die uittreksel, van Fiela en haar gesin verskil? Verwys na ALBEI in jou antwoord. (2)

EN

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS N

KALIEL:	Jy sal nie verstaan nie, houtkapper. Jy weet van niks.	
LUKAS:	Jy praat duister, Kaliel, maar miskien verstaan ek beter as wat jy dink.	
	LUKAS <i>loop. Mis begin opkom oor see. NINA kom opgehardloop. Sy het 'n blou rok met blommetjies aan en 'n dik swart tjalie om haar skouers.</i>	5
NINA:	Lukas! Ek het jou gesoek! (<i>Gooi haar arms om hom.</i>)	
LUKAS:	(<i>op band</i>) Haar lyf was teen myne en ek het myne voel antwoord gee. Was ek van my verstand af? (<i>Stoot haar weg. Sy vleg haar vingers deur syne. Hy praat gewoon.</i>) Waar die duiwel kom jy vandaan?	10
NINA:	Ek soek jou al dae lank. Ek het begin glo dat jy seker maar weg is...	
LUKAS:	Die laaste wat ek van jou gehoor het, was by <i>miss Weatherbury</i> toe jy somer net weer aangeloop het. Vir wat het jy dit gedoen?	15

LUKAS:	Waar in die Bos?	
NINA	By die ou plek. (<i>Los sy hand en draai haar weg.</i>) Dis nie meer soos eers nie, Lukas. Die mondfluitjie is vals geroes, die bottels is vuil en van die torre ingeneem – ek het hulle toe maar begrawe.	20

NINA:	Jy beter bid dat Pa dit nie uitvind nie.	
LUKAS:	Of hy uitvind of nie, ek gaan nie terug huis toe nie. Kom, ek sal saam met jou stap tot by <i>miss Weatherbury</i> se hek.	

7.12 “Jy sal nie verstaan nie, houtkapper. Jy weet van niks.” (Reël 1)

Kies die KORREKTE antwoord uit dië tussen hakies.

Met hierdie woorde kan ons sien dat Kaliel (neersien op/opkyk na) die bosmense. (1)

7.13 Waarom was die mondfluitjie en die bottels vir Nina as kind belangrik? (1)

7.14 Skryf die volgende vier gebeure in die drama onder mekaar in die KORREKTE VOLGORDE neer.

- Lukas keer terug bos toe om Barta te konfronteer.
- Lukas gaan Knysna toe om vir Nina te soek.
- Lukas gaan Knysna toe om vir Nina oor sy besluit te vertel.
- Lukas gaan Langekloof toe na die nuus van Dawid se dood. (4)

7.15 “*Mis* begin opkom oor die see”. (Reël 4)

Waarvan is die *mis* wat opkom oor die see simbolies? Verwys in jou antwoord na die gebeure in die uittreksel. (1)

7.16 “Of hy uitvind of nie, ek gaan nie terug huis toe nie.” (Reël 23)

Noem TWEE redes waarom Lukas nie terug Knysnabos toe wou gaan nie. (2)

7.17 Fiela het vir Benjamin 'n blou hemp ingepak.

7.17.1 By watter geleentheid het hy hierdie blou hemp gedra? (1)

7.17.2 Dink jy dat sy lewe na hierdie geleentheid positief of negatief geaffekteer was? Gee 'n rede vir jou keuse. (1)

7.17.3 Barta kan maklik gemanupuleer word.

Sê in jou eie woorde waarom hierdie stelling WAAR is deur te verduidelik wat in die hof plaasgevind het. (1)

7.18 Kies die karakter in KOLOM B wat by die stelling in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (7.18.1 tot 7.18.4) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
7.18.1	Lukas het Nina by hierdie persoon se huis in Knysna gekry.	A	Barta
7.18.2	Hierdie persoon het vir Lukas blyplek gegee toe hy besluit om by die Knysna-see te werk.	B	Selling
7.18.3	Lukas het vir hierdie persoon 'n vis gegee.	C	Kaliel
7.18.4	Hierdie persoon was saggeaard teenoor Benjamin.	D	Fiela
		E	Miss Weatherbury

(4 x 1) (4)

7.19 Lukas het gevoelens teenoor Nina ontwikkel. (Reël 8 en 9)

Dink jy dat dit aanvaarbaar is? Ja of Nee. Gee 'n rede vir jou antwoord. (1)

[35]

TOTAAL AFDELING B: 35

AFDELING C: KORTVERHALE

Beantwoord die vrae oor AL TWEE kortverhale wat jy bestudeer het.

VRAAG 8: SPIEËLBEELDE

8.1 “TWO-STEP IN DIE MOEDERSTAD” – Miloné du Toit

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS O

Sy staan lank en kyk na die kosbare kloskant wat op die antieke skeepskis uitgestal is. Die dag wil nie vaart of vreugde kry nie. Wanneer hy haar aan die elmboog vat om haar aandag te kry, kyk sy op en sien 'n vrou met 'n afgeremde gesig in die outydse spieël op die oorkantste muur. Die geblaaste glas vertrek die gesig. En die mistroostige oë. Die hangkieste. Die hangskouers. Sy skrik in die herkenning: Dit is ek daardie; ...

5

Agter in een van die vertrekke van die antiekwinkel staan inderdaad 'n Vlaamse buffet amper net soos die een in hulle eetkamer.

By die musiekhandelaar staan sy eenkant en kyk hoe hy sy spesiale kitaarsnare uitsoek. Dit moet die Konzertsaiten uit Oostenryk wees. Verlede jaar nog was hierdie inkoop so feestelik; toe hulle die winkel uitstap met spesiale snare wat hulle nêrens in die Noorde kry nie,

10

Buite is dit grys en bewolk. 'n Misreëntjie het begin neerstuif. Uit gewoonte maak sy seker dat die waardevolle boeke nie nat word nie. Hulle reik na mekaar se hande, eensgesind in die groot verdriet.

15

Die bottel gaan van hand na hand na mond.

“Lyk vir my *damn sad*, die twee,” lispel hy sonder tande. Sy sluk eers. “Ja, in dan nog so *grand-like*, met daai twee reëndjassies. In daai smart handsak van haar. Wat vriet hulle, *scheme* jy?”

- 8.1.1 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) **uit die kortverhaal** neer te skryf. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (8.1.1 (a) tot 8.1.1 (d)) neer.

Die ryk paartjie besoek ou, (a) ... plekke in (b) ... waar hulle voorheen (c) ... ervaar het tydens hulle inkopiedae in die vakansietye. Die vrou se gesig en oë wat in die spieël gesien kan word, sê vir die leser dat sy deur 'n (d)...tyd gaan.

(4)

- 8.1.2 Noem TWEE maniere waarop die ryk paartjie die handelaar van die antiekwinkel in vroeëre jare kon oorreed om die prys van hulle buffet af te bring.

(2)

- 8.1.3 Kies die KORREKTE antwoord uit dië tussen hakies.
- Die prys van die buffet was daardie dag amper (twee keer/drie keer) soveel as die een wat in hulle eetkamer staan. (1)
- 8.1.4 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (8.1.4) neer.
- Die ryk paartjie het die dag toe hulle hulle buffet wou koop mekaar se hande styf vasgedruk omdat ...
- A hulle verlief was.
B hulle mekaar wou troos.
C hulle angstig en vreugdevol was.
D hulle van mekaar sou afskeid neem. (1)
- 8.1.5 Wat impliseer hierdie woorde in die onderstaande sin oor die ryk man se koopsmaak?
- “Dit moet die Konzertsaiten uit Oostenryk wees.” (Reël 10) (1)
- 8.1.6 (a) Wat is die ryk vrou se naam? (1)
- (b) Waarom is dit funksioneel dat slegs haar naam in hierdie verhaal genoem word? (1)
- 8.1.7 Die inkopie van die kitaarsnare was die vorige jaar feestelik.
- Sê waarom die stelling WAAR is. Verwys in jou antwoord na die gebeure nadat die paartjie die winkel verlaat het. Noem TWEE feite. (2)
- 8.1.8 Die paartjie was van die Noorde. Waar het hulle tydens hulle besoek aan die plek in die uittreksel gewoon? (1)
- 8.1.9 Dink jy die arm paartjie is goeie rolmodelle vir die ryk paartjie? Ja of Nee. Gee 'n rede vir jou antwoord. (1)
- 8.1.10 Verduidelik in jou eie woorde wat die volgende uitdrukking beteken: “eensgesind in die groot verdriet.” (Reël 15) (1)
- 8.1.11 Wat, volgens die arm man, pla die ryk paartjie? (1)

EN

8.2 “n HULPELOSE SAMARITAAN” – T.T. Cloete

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS P

Onderweg kom hy op so 'n uitstappie af op 'n ouerige man wat van sy fiets geval het en langs die pad lê. Hy maak met sy arms smeekgebare. Hans hou stil en sien dat hy baie seergekry het. Hy het kwaai pyn en is koud. Dit is winter, een van daardie Hoëveldse dae waar dit die middag steeds genadeloos koud bly, onder die helder son, en die man is armoedig geklee.	5

Tog slaag Hans na groot moeite en inspanning daarin om die beseerde in te laai in die motor en die honde tegelyk weg te hou. “En wat van my fiets? Hy kan nie hier langs die pad bly lê nie, die mense gaan hom steel.” “Ag, ja, die fiets moet ook in.” Die een moeite en verpligting bring die ander vanself mee.	10

“Ek kan jou regtig nie verder help nie – bowendien was die ou ongelukkige dalk ook jou eie skuld, of gedeeltelik jou eie skuld. Maar ek het vir jou gedoen wat ek kan. Jy kan nou op jou eie bene staan – en met jou eie bene verder ry op jou fiets. My honde, my honde ...” Hy gryp na sy kop. Hy wil na sy honde soek, maar hy weet nie mooi hoe en waar nie.	15

Toe hy kom op die plek waar hy vroeër die man met die fiets opgetel het, kry hy 'n onbedwingbare behoefte om langs die pad te gaan lê, soos iemand wat deur 'n motor omgery is. Hy lê daar en maak of hy krul van die pyn. Hy voel tegelyk aandoenlik en gek, 'n Charlie Chaplin.	20

8.2.1 Waarom was dit vir Hans voordelig om Vrydae op 'n uitstappie te gaan. (1)

8.2.2 Lees reëls 1-5.

Kies die KORREKTE antwoord uit dië tussen hakies.

Die eerste vyf reëls in die uittreksel vorm deel van die (konflik/motoriese moment) van die verhaal. (1)

8.2.3 (a) Wat noem ons so 'n ongeluk waarin die fietsryer beseer en genadeloos agter gelaat is? (1)

(b) Waarom kan ons die bestuurder se gedrag teenoor die fietsryer met die “koue” weer van die Hoëveld vergelyk?

Verwys in jou antwoord na die bestuurder wat by die ongeluk betrokke was. (1)

8.2.4 Sê in jou eie woorde hoe die fietsryer in hierdie verhaal gestereotipeer word. (1)

8.2.5 (a) Plaas jouself in Hans se skoene.

Het hy op daardie oomblik die regte besluit geneem deur sy honde agter te laat om die beseerde man hospitaal toe te neem.
Ja of Nee. Motiveer jou antwoord. (1)

(b) “Die een moeite en verpligting bring die ander vanself mee.”
(Reël 10 tot 11)

Watter “moeite” sou Hans later as gevolg van sy honde ervaar?
Noem TWEE dinge. (2)

8.2.6 (a) Watter stylfiguur kom in die onderstaande sin voor.

“My honde, my honde ...” (Reël 15.) (1)

(b) Waarom is dié stylfiguur in hierdie reël effektief? (1)

8.2.7 Kies die beeldspraak of stylfiguur in KOLOM B wat by die sinne in KOLOM A pas. Skryf slegs die letters (A–E) langs die vraagnommers (8.2.7 (a)–8.2.7 (d)) neer.

KOLOM A	KOLOM B
(a) “Ek het my maar net getroos met die bottel, meneer.”	A Kontras
(b) ’n Hulpelose samaritaan.	B Eufemisme
(c) “kry hy ’n onbedwingbare behoefte om langs die pad te gaan lê soos iemand wat deur ’n motor omgery is.” (Reëls 17-19)	C Metafoor
(d) “n Charlie Chaplin.” (Reël 20)	D Herhaling
	E Vergelyking

(4 x 1) (4)

8.2.8 Skryf die volgende gebeure onder mekaar neer in die KORREKTE VOLGORDE soos wat dit in die kortverhaal gebeur:

- Hans besef dat jy betaal vir iets wat jy nie wil hê nie, en jy betaal te veel.
- Hans plaas ’n berig in die koerant en bied ’n beloning aan vir die terugbesorg van sy honde.
- Hans verlaat die dorp om na ’n hospitaal toe te gaan.
- Hans moet besluit of hy mensliewend gaan wees of nie.

(4)
[35]

TOTAAL AFDELING C: 35

AFDELING D: GEDIGTE

Beantwoord die vrae oor AL TWEE gedigte uit die bundel wat jy bestudeer het.

VRAAG 9: VERSKUNS VIR EERSTE ADDISIONELE TAAL**9.1 “KRISIS” – Elizabeth Eybers**

Lees die gedig hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

Krisis – Elizabeth Eybers

- 1 Dis hier wat ons twee skei – jy, Hart, en ek,
2 albei tot afskeid so onvoorbereid.
3 Die weg was lieflik waarlangs jy gelei't
4 maar dis verby, al staar jy terug. Nou strek
5 die pad langs klowe, afgrond en moeras.
6 Voortvarend en 'n lafaard soos altyd
7 en nooit in staat tot enige besluit
8 en siek daarby, is jy nou net 'n las.
- 9 Jy was die gas en gasheer by die fees,
10 die seremoniemeester en die nar:
11 jou dwase raad kan net die Hoof verwar
12 waar elke tree die laaste tree mag wees.
13 Kyk, dit word laat, die kermis is verby,
14 kan jy dit nie begryp? Hier moet ons skei.

[Uit: Versamelde gedigte. Human& Rousseau en Tafelberg, 1980]

- 9.1.1 Wie is die spreker in die gedig? (1)
- 9.1.2 (a) Noem TWEE beledigings, uit strofe 1, wat volgens die spreker, die hart se karaktertrekke beskryf. (2)
- (b) Stem jy saam dat die hart 'n las kan wees? Motiveer. (1)
- 9.1.3 Kies die korrekte antwoord uit dië tussen hakies. (1)
- (a) Die spreker (twyfel / is oortuig dat) die hart en hoof moet skei. (1)
- (b) Dink jy dat die spreker sal deurgaan met hierdie skeiding? Motiveer (1)
- 9.1.4 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woorde oor die gedig se versvorm en strofepbou in te vul. (4)
- Hierdie gedig word 'n (a) ... sonnet genoem. Dit bestaan uit 'n (b) ..., (8 reëls) en 'n (c) ... (6 reëls). Die gedig het ook 'n (d) ... rymskema.

9.1.5 Lees Reël 1.

- (a) Wat is die funksie van die aandagstreep? (1)
- (b) Watter emosie word deur die woord “skei” uitgebeeld? (1)

9.1.6 Lees Reël 1.

Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) en die vraagnommer (9.1.6) neer.

Die spreker gebruik personifikasie om te beklemtoon hoe die mens se hart soos 'n ...

- A lafaard word.
 B seremoniemeester word.
 C gasheer word.
 D persoon word. (1)

9.1.7 Kies die begrip in KOLOM B wat by die aanhaling in KOLOM A pas. Skryf slegs die letters (A–D) langs die vraagnommers (9.1.7(a)–9.1.7(c)) neer.

KOLOM A	KOLOM B
(a) “Dis hier wat ons twee skei – jy, Hart, en ek, “(Reël 1) “	A Elisie
(b) “albei tot afskeid so onvoorbereid” (Reël 2)	B Teenstelling
(c) “Jy was die gas en gasheer by die fees,” (Reël 9)	C Personifikasie
	D Assonansie

(3 x 1) (3)

9.1.8 Wat, sou jy sê, is die boodskap van hierdie gedig? (1)

9.1.9 Nadat jy die gedig gelees het, sal jy ooit weer na jou hart luister? Motiveer. (1)

EN

9.2 “WETENSKAPMANNETJIES” – Antjie Krog

Lees die gedig hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

WETENSKAPMANNETJIES – Antjie Krog

- 1 Julle sit onder swart teleskope
2 en kyk na die son
3 tot julle besef dat julle nooit daar sal kom.
4 Pateties bepaal julle dan die ligjare
5 en vertel dat die son as't ware
6 inkrimp en eendag gaan verdwyn.
- 7 Ons sit maar hoog op die windpomp
8 en kyk hoe die son sy kop stamp
9 teen die rant
10 hoe hy bloei
11 hoe die vaal lug gloei
12 hoe die bome tot silhoeëtte verskroei.
- 13 daarom, liewe menere, teken ek klawertjies
14 tussen my huiswerk, kry ek 26%
15 want ek luister eerder na
16 die verdwaalde korhaan
17 tussen die bossies by die tennisbaan
18 ek kwadreer liever my vreugdes
19 en vind dan die logaritme van my hartseer
20 want syfers bring eensaamheid
21 wat geen mens kan keer.

[Uit: *Dogter van Jefta*. Human & Rousseau, 1970]

9.2.1 Hierdie gedig se titel is “Wetenskapmannetjies”.

Skryf TWEE tipe mense neer na wie hierdie titel kan verwys. (2)

9.2.2 Watter woorde is in direkte kontras met mekaar in strofe 1 en 2? (1)

9.2.3 In watter ruimte bevind die spreker haarself? (1)

9.2.4 (a) Dui die alliterasie in strofe 1 aan. (1)

(b) Verduidelik die funksie van die alliterasie in strofe 1. (1)

9.2.5 Wat maak die wetenskapmannetjies so pateties? (1)

9.2.6 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (9.2.6) neer.
Die stemtoon van die spreker teenoor die wetenskaplikes is ...

- A opgewek.
B somber.
C sarkasties.
D disrespekvol. (1)

9.2.7 Dink jy dat die spreker goed met Wetenskap is? Ja of Nee. Motiveer jou antwoord. (1)

9.2.8 Lees strofe 2.

(a) Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Die spreker gebruik die beeld van 'n (brand/vuurwerkvertoning) om die sonsondergang te beskryf. (1)

(b) Motiveer jou antwoord op VRAAG 9.2.8 (a) deur TWEE woorde uit strofe 2 aan te haal. (2)

9.2.9 Lees strofe 3.

Die belangrikheid van die dinge wat 'n mens se geluk vermeerder word hier beklemtoon.

(a) Noem EEN sintuig wat die spreker gebruik om die natuur mee waar te neem. (1)

(b) Dink jy die spreker maak goed gebruik van hierdie sintuig in strofe 3? Ja of Nee. Motiveer jou antwoord. (1)

9.2.10 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) en die vraagnommer (9.2.10) neer.

Die funksie van die enjambement in reël 15 tot 17 is om ...

- A die woorde te beklemtoon.
- B een gedagte te vorm.
- C die inhoud uit te hef.
- D die spreker se gedagtes te laat uitstaan. (1)

9.2.11 Kan jy enigsins met die spreker van hierdie gedig identifiseer? Motiveer. (1)

9.2.12 Watter raad kan jy vir iemand gee om hulle Wetenskappunte te verbeter? (1)
[35]

TOTAAL AFDELING D: 35
GROOTTOTAAL: 70